

ASCOLTA

39. årgang · Nr. 5
April 2021

Helge Rosvænge
og opera i Berlin

Et operahus:
Helsingør Theater

Legendarisk Britten
kommer til Malmö

Indhold

- 1 Forsiden:**
Fra 1. kostumeprøve på *A Midsummernight's Dream* på Malmö Opera
- 3 Leder**
På sporet af den tabte tid
- 4 Operanoter**
Opera åbner kirker i eget hjem
Nomineret til stor pris
Opera Hedeland udvider digitalt
Musical rykkes til efteråret 2022
Første kvinde på podiet i Bayreuth
Ny dato for generalforsamling
- 9 Aida: Verdis tragiske festopera**
- 19 Urpremiere på ny cirkusopera**
- 25 Et operahus og dets historie**
Helsingør Theater
- 33 Den oversete mesters mesterværk**
- om Humperdincks *Hans og Grete*
- 37 Brittens skærsommernatsdrøm**
- fra Glyndebourne til Malmö
- 39 Pladescenen**
- 42 Helge Rosvænge og opera i Berlin**
1940-1945
- 50 Rosvænge gjorde indtryk**
- 51 Livsforlængelse til Makropolis**
- 54 Portræt**
Sofie Lund-Tonnesen
- 56 Mærkedage**
- 58 OV-lokalt**
kommende DVD-aftener mm
- 60 OV-regnskab 2020**
- 62 Opslagstavlen**

Medlemsblad for foreningen
OPERAENS VENNER
Udgiver: Operaens Venner
www.operaensvenner.dk
ISSN 0900-6354

Redaktionsgruppe:
Kim Reich (KR)
mail@kimreich.com Tlf.: 5050 2016
Ansv. redaktør

Henrik Marcussen (HM)
henrikmarcussen@outlook.com
Tlf.: 4142 2684

Anne Holm (AH)
enna.mloh@gmail.com Tlf.: 2682 1911

Kirsten Neel Harry (KNH)
knh@xtrahand.dk Tlf.: 2165 3499

Pia Fossheim (PF),
billedredaktør, dtp, annoncer
fossheim@webspeed.dk Tlf.: 2287 8044

Bestyrelse, udvalg
og lokal-afdelinger: Se side 63

Tryk: Specialtrykkeriet Arco A/S

Distribution: PostNord

Reklamationer over leveringen
rettes til kasserer Hanne Brenøe
hanne@brenoee.dk Tlf.: 3810 0797

Et Abonnement på ASCOLTA er samtidig et
medlemskab af Foreningen Operaens
Venner. Årskontingentet er 400 kr. og 450 kr.
for to samboende. Pensionister over 65 år
betaler 250 kr., samboende 330 kr.

Næste nummer udkommer 1. juni 2021
Redaktionel deadline 1. maj 2021
Annonce-deadline: 7. maj 2021

Fotos i Ascolta er så vidt muligt clearet med rettighedshavere. Skulle nogle være oversat, er det sket utilsigtet, og retmæssige krav vil ved henvendelse til redaktionen blive honoreret, som var retten indhentet i forvejen.

På sporet af den tabte tid

Af Kim Reich

Det var stilheden før en helt anden storm, da jeg for et år siden skrev om lukningen af Egns-teatret Undergrunden i Værløse nord for København. Beslutningen var og er uforståelig, men så lukkede alt ned og af helt andre grunde, således at det lille, vel-fungerende operahus (som det jo også var) lige så stille forsvandt helt ud i kulissen.

I apriludgaven af Ascolta 2020 bragte vi syv anmeldelser med en perlerække af forestillinger fra La Traviata på Det Kongelige Teater til Bortførelsen fra seraillet på Den Jyske Opera - ja, der var faktisk anmeldelser fra store og små scener over hele landet, men i denne udgave er der ingen anmeldelser. Vi må endda springe operakalenderen over, fordi det

endnu er usikkert, hvad der kan gennemføres.

Der har heldigvis været mange andre livstegn undervejs. Kreativiteten har blomstret. På den store scene har vi f.eks. digitalt fået adgang til mange gratis oplevelser, ligesom der har været et hav af tiltag inklusive pop up minikoncerter foran plejehjem og meget andet. De unge har dog sammen med de mere etablerede i branchen, som ikke har haft et fuldt udbredt økonomisk sikkerhedsnet under sig, lidt betydelige afsavn. Oveni har man ikke kunnet udleve sin drøm endsige varetage et job, som på mange måder er ganske unikt. Stemmen lider, kroppen lider. Det mentale er under pres.

Inderst inde har vi nok haft en forståelse for, at påpasselighed har været påkrævet. Vi er i krig med en usynlig

fejende. Pandemien har lagt alle ned - i hele verden. Og det er ikke slut endnu, selvom der er lys for enden af tunnelen. Til gengæld er jeg stensikker på, at vi alle vender tilbage som forårskåde køer på græs efter en lang vinter i stalden.

Der skal på denne plads ydes en stor tak til Ascoltas skribenter, som i hver eneste udgave forsøder tilværelsen for os ikke mindst i denne tid, hvor der er langt mellem de store oplevelser på scenen og dermed også i bladets spalter. At det er værdsat, understreges af flere læsere som har henvendt sig om netop dette.

Jeg har læst et sted om forfatteren Marcel Proust's storværk, som jeg citerer i overskriften, at hvor menneskets ensomhed bedrøver, kan kunsten begejstre. Må det være sandt! ■

WWW.OPERAENSVENNER.DK

Af Kim Reich

Opera åbner kirker i eget hjem

Forestillingen *Er Gud Hjemme* er blevet lanceret digitalt som brudstykker, som alle kan synge og spille med på hjemme i stuerne. Med den digitale version baner Operaen i Midten vejen for, at kunst og kultur har kunnet opleves trods restriktioner og begrænsninger.

"I en tid hvor vi ikke kan samles fysisk i nævneværdig grad, skaber vi som egnsteater mulighed for at komme publikum i møde via de digitale medier. Og temaet for forestillingen er yderst relevant i en tid, hvor vi spørger os selv: Er Gud Hjemme? Også hvis kirkerne holder lukket. Derfor tror vi på, at forestillingen vil fylde hjemmene med sang, musik og gode snakke", siger operachef Flemming Vistisen.

Forestillingen blev skabt i et samarbejde med Pia Rosenbaum, Lars Oluf Larsen, Lars Fjeldmose og Nina Schiøttz, da flere kirker landet over var truet af lukning.

"Men tænk, hvis kirkerne var lukket for altid? Hvor skulle vi så mødes og forsamles om de vigtige begivenheder i vores liv: dåb, konfirmation, bryllupper, begravelser og ikke mindst roen i kirkerummet, hvor der er plads til at være stille

Brudstykker fra forestillingen Er Gud Hjemme kan nu opleves digitalt hjemme i stuerne over hele landet.

Foto: Operaen i Midten/Photo Anders Hjerming, Redigeret af Camilla Winther

og tænke sig om? For at få noget af det med hjem, har vi samlet en godtepose fra operaen, som man kan nyde indtil vi igen kan samles og opleve levende teater i det virkelige rum, siger instruktør Pia Rosenbaum. Brudstykkerne og platformen er skabt i samarbejde med bureauet Content Crew, og kan opleves gratis via egnsteatrets hjemmeside www.operamidt.com/interaktiv-side ■

Sanggruppemøde omkring projektet "En tone i livet" på DJO

Foto: DJO

Nomineret til stor pris

Den Jyske Opera samarbejder med kulturinstitutioner i Manchester og Aalborg om et borgerinddragende musikalsk værk, der er døbt "En tone i livet". Det skrev vi om i december 2020 og nu er det borgerinddragende projekt blevet nomineret til FEDORA's Education Prize 2021. Den internationale pris uddeles inden for opera- og balletverdenen i Europa til initiativer, der fokuserer på social integration og interkulturel dialog.

"Det er glædeligt, at de hos FEDORA i Bruxelles har fået øje på, at vores

projekt kan noget særligt. Her er mennesker i alle aldre mødtes – corona-sikkert - for at synge sammen og dele deres minder om sang. Deltagerne har grinet, grædt og været nysgerrige, og når man lytter til hinanden på den måde, så får vi et rigtig godt udgangspunkt for at skabe dialog på tværs af alt det, der skiller os ad".

Det siger udviklingschef i Den Jyske Opera, Lene Juul Langballe og hun tilføjer, at en del af prisen på 50.000 Euro i givet fald skal bruges på at filme de parallelle kunstprojekter i Manchester og Aalborg. Filmene kan derved indgå i opførelsen af "En tone i livet" på GrowOP! Festival,

der er Den Jyske Operas festival for børn, unge og familier, som afholdes i september 2021 i Aarhus. Resten af beløbet skal bruges på lignende projekter i fremtiden. Vinderen offentliggøres i juni. ■

Opera Hedeland udvider digitalt

Opera Hedeland har haft så stor succes med at vise digital opera til unge, at det nu bliver en fast del af programmet. Sommerens store opsætninger suppleres i de kommende fire år af både digitale og analoge formater. Med operaens nye fireårige aftale med

Cassandra Lemoine og David Kragh Danving i Opera Hedelands stream af Figaros Bryllup.

Foto: Mikal Schlosser

Claus Lyngge, chef for Opera Hedeland

Foto: Mikal Schlosser

Slots- og Kulturstyrelsen er der udsigt til både publikumsfornyelse og et nyt

digitalt format. "Ifølge aftalen er hovedproduktionen i amfiteatret

fortsat vores store flag-skib, men vi har et stærkt momentum i forhold til at ramme de unge, og det får vi nu mulighed for udnytte endnu mere. Det sker bl.a. ved at videreudvikle formater, som egner sig godt til unge både analogt og digitalt", siger Opera Hedelands direktør og operachef, Claus Lyngge. Beslutningen er hjulpet på vej af stor interesse for den såkaldte mini-Carmen, som i 2019 blev set af 3.000 skoleelever. Da den planlagte mini-Rigoletto året efter blev udskudt på grund af Covid-19, udtrykte flere lærere skuffelse, og det blev startskuddet på det nye digitale format. Det havde premiere i november, hvor en forkortet udgave af Mozarts komedie *Figaros Bryllup* blev live-streamet. Den forkortede opera estimeres til at være set på 75-100 skoler. "Unge har en helt særlig måde at gå til sådan et værk på. De stiller en anden type krav til både fortælling og karakterer, end vi er vant til. Det gør det til en svær, men også spændende kunstnerisk udfordring at formidle opera til unge. Det gælder

uanset om det er analogt eller digitalt”, siger Claus Lyng.

Han tilføjer at mange lærere har taget formatet til sig, og at der er stor vilighed til at gå i dialog om at videreudvikle det.

”Det er en proces, som vi lærer meget af, og erfaringerne passer rigtig godt til vores strategi med at bede gæsterne om at tage børn og børnebørn med i Opera Hedeland”, siger Claus Lyng.

Den næste opera til unge bliver vist live under åben himmel i uge 32 i forbindelse med den planlagte opførelse af Verdis *Rigoletto*. Operaen bliver et gratis tilbud til skolerne i Roskilde, Greve og Høje Taastrup kommune. ■

Musical rykkes til efteråret 2022

West Side Story, der skulle have haft premiere den 12. marts 2021, er pga. corona-restriktionerne blevet flyttet til efteråret 2022. Det oplyste Det Kongelige Teater ved redaktionens slutning.

”I den nuværende situation og med alle de

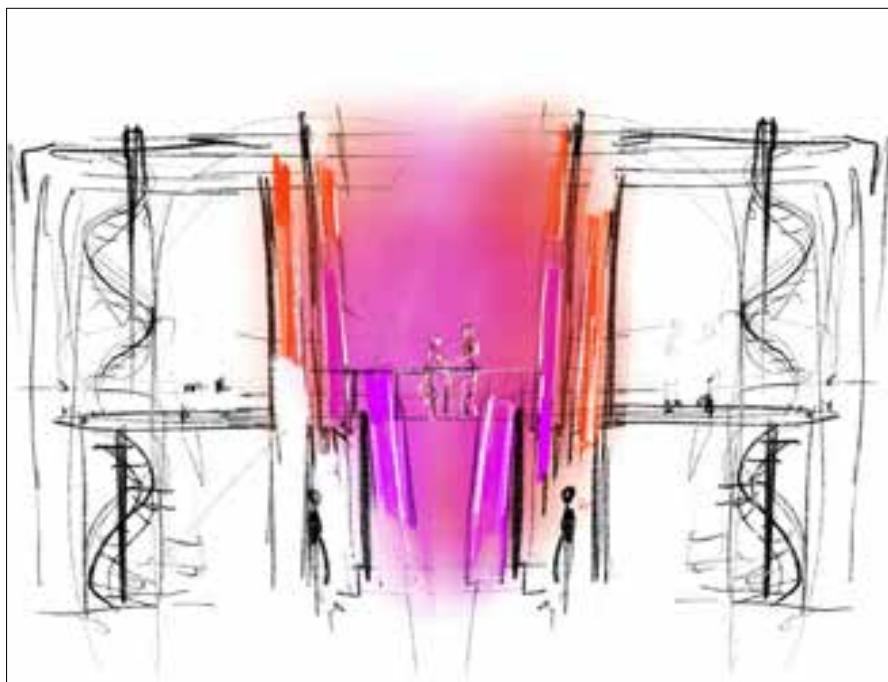
nødvendige forholdsregler og restriktioner er det ikke muligt at færdiggøre vores nye opsætning af *West Side Story*, som den intense, fysiske og spektakulære forestilling, vi drømmer om, at det skal være. Vi rykker derfor hele produktionen til efteråret 2022, og vi håber, at publikum vil være tålmodige og føle, at det var det hele værd, når dette fantastiske værk endelig kan få premiere”, siger teaterchef Kasper Holten.

Alle købte billetter til *West Side Story* er gyldige til efteråret 2022, og er man forhindret, er det

naturligvis muligt at få pengene retur. ■

Første kvinde på podiet i Bayreuth

Ukrainskfødte Oksana Lyniv bliver - såfremt festspillene i Bayreuth gennemføres efter planen - den første kvindelige dirigent på podiet siden festivalen blev grundlagt i 1876. Det er planen, at hun skal dirigere *Den Flyvende Hollænder*, der iscenesættes af Dmitri Tcherniakov og med John Lundgren i rollen som hollænderen. Den sven-

Palle Steen Christensens scenografi til DKT's opsætning af *West Side Story*

Oksana Lyniv, første kvindelige dirigent på podiet i Bayreuth

ske baryton husker vi for pragtpræstationer på Det Kongelige Teater - som en iskold Jago i Verdis Otello og som en gedigen ondsksfuld Scarpia i Puccinis *Tosca*.

Oksana Lyniv er 42 år og har ikke det musikalske fra fremmede. Hun er datter af to musikere og barnebarn af en kordirigent. ■

Ny dato for generalforsamling

Den ordinære generalforsamling i Foreningen

Operaens Venner afholdes ikke den torsdag den 15. april som tidligere angivet, men er rykket til torsdag den 27. maj 2021. Årsagen er restriktionerne omkring Covid-19. Mødet, der indledes kl. 19:00, finder som hidtil sted i Medborgerhuset på Danasvej 30B, 1910 Frederiksberg.

Dagsordenen er ifølge vedtægterne:

1. Valg af dirigent
2. Beretning om forenin-

- gens virksomhed i det forløbne år
3. Fremlæggelse af det reviderede årsregnskab til godkendelse
 4. Behandling af indkomne forslag
 5. Valg af formand
 6. Valg af bestyrelsesmedlemmer
 7. Valg af suppleanter til bestyrelsen
 8. Valg af revisor
 9. Valg af revisorsuppleant
 10. Eventuelt

Operaens Venners Fond af 1984 behandles under de respektive punkter. ■

Aida: Verdis tragiske festopera

**Af Thomas
Teilmann Damm**

I 1870 havde Verdi for længst lagt sine 'år på galejen' bag sig, perioden fra *I due Foscari til Stiffelio* (1844 - 50), hvor han komponerede fra kontrakt til kontrakt og måtte indgå flere kompromisser, end han egentlig fandt kunstnerisk acceptabelt. *Rigoletto, La Traviata* og *Trubaduren* (1851 - 53) havde sikret ham den nødvendige selvstændighed. Det var måske ikke hver eneste opera, der blev en succes, men Verdi befandt sig nu i en position, hvor han kunne vælge og vrage mellem opgaverne. Shakespeare-operaerne *Otello* (1887) og *Falstaff* (1893) endte han med at skrive con amore, lokket ud af sit lange otium af digter-komponisten Arrigo Boito og forlæggeren Giulio Ricordi.

Men allerede i forbindelse med *Aida* skulle han i virkeligheden lokkes. I de tre år, der var gået siden premieren på *Don Carlos* (1867), havde han skruet ned for det kompositoriske blus. Revisionen af *Skæbnens magt* til La Scala Milano (1869) og "Libera

me"-satsen til det planlagte, men grundstødte Rossini-requiem, blev periodens vigtigste arbejder. Samtidig blev han bestormet med forslag til nye operaer, men ingen af dem fandt han rigtigt tillokkende. To teaterstykker af Victorien Sardou blev afvist - det ene, en komedie, fordi det ikke var morsomt, og det andet, et historisk drama, fordi den kvindelige hovedrolle frastødte ham. Heller ikke *Froufrou* af operetteforfatterne Meilhac og Halévy, *Acté et Néron* af Dumas den ældre eller Molières *Tartuffe* fandt nåde.

De nævnte titler var alle franske og blev tilsendt Verdi af teaterdirektøren Camille du Locle. Du Locle havde assisteret sin svigerfar Émile Perrin ved Pariseroperaen 1862 - 70 og blev derefter direktør for Opéra-Comique. Sammen med Joseph Méry havde han skrevet librettoen til *Don Carlos*, og han og Verdi havde indledt et varmt venskab, der varede frem til 1876, hvor en økonomisk tvist bragte det til ophør. Selvom Verdis samarbejde med du Locle havde været frugtbart, havde oplevelserne

ved Pariseroperaen været alt andet end positive. Ligesom Wagner forholdt den italienske komponist sig stærkt kritisk til det franske operavæsen, "la grande boutique", som han kaldte det, og var utilbøjelig til at vende tilbage.

En appelsin i turbanen

Men du Locle gav ikke op, og i april 1870 fik han uventet hjælp i form af en henvendelse fra egyptologen Auguste Mariette. Mariette var en af sin tids mest fremtrædende arkæologer, men hans karrierevej havde ikke

Camille du Locle